

Sygn. akt VII P 4/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Bożena Lichota

Protokolant: st. sekr. sądowy Lucyna Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 03 września 2013r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa B. H.

przeciwko (...) S.A w K.

i (...) Sp. z o.o. w W.

o zapłatę

1. Zasądza od strony pozwanej (...) S.A w K. na rzecz powódki B. H. 30.000 zł (trzydzieści tysięcy) tytułem zadośćuczynienia, z ustawowymi odsetkami od 19.09.2009r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie w stosunku do tej strony oddala powództwo.
2. Oddala powództwo w stosunku do strony pozwanej (...) Sp. z o.o. w W..
3. Nakazuje pobrać od strony pozwanej (...) S.A w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 5.349,97 zł (pięć tysięcy trzysta czterdzieści dziewięć 97/100) tytułem kosztów sądowych.
4. Koszty procesu między powódką a stroną pozwaną (...) S.A wzajemnie znosi.

Sygn. akt VII P 4/13

UZASADNIENIE

Powódka B. H. ostatecznie precyzując żądanie (w pozwie oraz w piśmie procesowym z dnia 8.12.2009 -k.78 akt) domagała się zasądzenia solidarnie od (...) S.A w K. oraz (...) Sp. z o.o Agencji Pracy (...) w W. -(obecnie (...) Sp. z o.o. w W.) (k.63) odszkodowania w wysokości 100.000 zł na podstawie art.444 § 1 kc oraz zadośćuczynienia w wysokości 200.000 zł w oparciu o art.445 § 1 kc, a także kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że w okresie od 06.07.2005r. do 22.05.2007r. na podstawie umowy o pracę tymczasową, pracowała w Zakładach (...) S.A w K. przy pakowaniu krajanki tytoniowej, a następnie przy maszynie do pakowania gotowych produktów tytoniowych, a także przy maszynach pakujących papierosy, wykonując pracę w narażeniu na pył tytoniowy. W marcu 2006r. poczuła się bardzo źle, dostała napadu kaszlu, duszności, kichania łzawienia z oczu, następnie podjęła stałe leczenie u laryngologa. Po szeregu badaniach stwierdzono u niej choroby zawodowe tj. astmę oskrzelową i alergiczny nieżyt nosa. W związku z tym powódka domaga się odszkodowania za uszczerbek na zdrowiu,

gdyż wskutek chorób nie może wykonywać pracy, a dodatkowo stwierdzone schorzenia wywołują u niej dolegliwości w życiu codziennym oraz dyskomfort powodujący przygnębienie i stany przeddepresyjne.

Strona pozwana (...) S.A w K. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Na uzasadnienie swojego stanowiska podniosła, że strony nie łączył stosunek pracy, gdyż B. H. jako pracownik tymczasowy była jedynie kierowana do strony pozwanej – jako użytkownika; to (...) Spółka z o.o. Agencja Pracy (...), była odpowiedzialna za to, że osoby kierowane do pracy pracodawcy użytkownika są zdolne do jej wykonywania. Powódka miała aktualne zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy i brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na zajmowanym stanowisku. Nigdy nie zgłaszała zastrzeżeń do warunków pracy oraz faktu stwierdzonych u niej schorzeń. Ponadto strona pozwana zapewniała sterylne warunki pracy, a pyłki tytoniowe występowały w śladowym stężeniu, znacznie poniżej najwyższych dopuszczalnych stężeń. Dodatkowo w narażeniu zawodowym B. H. przepracowała w okresie mieszczącym się w granicy jednego roku do przyjęcia choroby zawodowej, a przy pracach manualnych, przy których praca miała charakter bezpośredni, stężenie pyłku tytoniowego było o połowę niższe od najwyższego dopuszczalnego stężenia. Odnosząc się do wysokości dochodzonego roszczenia pozwana podniosła, że jest ono rażąco wygórowane, bowiem została zaliczona do lekkiego stopnia niepełnosprawności do dnia 31.05.2012r. i nie jest niezdolna do pracy, tak więc może wykonywać pracę.

Strona pozwana (...) Spółka z o.o. Agencja Pracy (...) w W. -(obecnie (...) Sp. z o.o. w W.) wniosła o oddalenie powództwa.

Wskazała, że jest agencją pracy tymczasowej zatrudniającą wyłącznie w celu skierowania do wykonywania pracy tymczasowej na rzecz pracodawcy użytkownika, na podstawie ustawy z dnia 09.07.2003r. o zatrudnieniu pracowników tymczasowych. Agencja kieruje pracownika do wykonywania pracy na rzecz i pod kierownictwem pracownika użytkownika. Pracodawca użytkownik wykonuje obowiązki i korzysta z praw przysługujących pracodawcy, a także ma obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy (art.27 ust.1 ustawy). Obowiązkiem agencji jest prawidłowe zatrudnienie pracownika, na co składa się między innymi skierowanie go na badanie lekarskie przed dopuszczeniem do pracy. Powódka została skierowana na wstępne badanie lekarskie i uzyskała zaświadczenie, że jest zdolna do wykonywania pracy na stanowisku pracownika pomocniczego produkcji; zaświadczenie wydano na okres do dnia 30.06.2007r. Pozwana nie miała żadnej wiedzy o stanie zdrowia powódki, który mógłby stanowić przeciwwskazania do pracy na stanowisku, które wykonywała. Pierwszą informację uzyskała po zakończeniu zatrudnienia B. H., w lipcu 2007r.

Z ostrożności procesowej zarzuciła, że dochodzona kwota odszkodowania jest rażąco wygórowana, a poszkodowana winna wykorzystywać zachowaną zdolność do pracy.

Bezspornym w sprawie jest, iż powódka B. H. zawierała umowy o pracę w okresie od 6 lipca 2005 do 22 maja 2007 r. na czas określony z (...) Sp. z o. o. Agencją Pracy (...)

(obecnie (...)sp. o.o w W.).

Sąd ustalił, że w tym czasie powódka była skierowana była do wykonywania pracy tymczasowej u pracodawcy użytkownika (...) S.A. na stanowisko pracownika pomocniczego (do 11 lutego 2007 r.) oraz pracownika tymczasowego (od 12 lutego 2007 do 22 maja 2007 r.).

Dowód:

- zaświadczenie z dnia 13 czerwca 2007 r. wydane przez (...) Sp. z o. o. Agencja Pracy (...) k.14-15
- umowa o świadczenie usług pracy tymczasowej z dnia 24 lutego 2005 r. pomiędzy (...) S.A. a (...) Sp. z o. o. (k. 570-579)
- Raport (...) zawierający zestawienie miejsc pracy B. H. (k. 49-52)

- umowa o pracę na czas określony z dnia 11 września 2006 r.(k. 73)

Agencja Pracy (...) skierowała powódkę na badania lekarskie, na podstawie których otrzymała ona zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku pracownika pomocniczego na produkcji do dnia 30 czerwca 2007 r.

Dowód:

- zaświadczenie lekarskie powódki z dnia 30 czerwca 2007 r. (k. 93)

- zezn św. A. S. (k. 128)

Powódka wykonywała u pracodawcy użytkownika następujące czynności: na stanowisku (...)ręczne pakowanie i ważenie krajanki tytoniowej, pakowanie do woreczków z tytoniem, pakownie gotowych paczek papierosów w zestawy promocyjne. Po częściowym zmechanizowaniu tego etapu produkcji powódka została przydzielona do maszyny P. (...), przy której miała kontakt z tytoniem zapakowanym w woreczki; zdarzało się jednak, że trzeba było je pruć i wtedy następowała bezpośrednia styczność z krajanką tytoniową. Do obowiązków powódki należało również sprzątanie maszyny, która pakowała tytoń do woreczków. Powódka pracowała przy maszynie pakującej paczki papierosów do kartonów (...). Wykonywała tacki plastikowe i ładowała je na maszynę. Poszczególne czynności się powtarzały, gdyż powódka kierowana była na poszczególne stanowiska w zależności od potrzeby, w tym także na stanowisko (...).

Dowód: -zeznania powódki (k. 215-217),

- raport Agencji Pracy (...) zawierający zestawienie miejsc pracy B. H. (k.49-52),

- zeznania św. L. O. (k. 129).

Wykonując swoje obowiązki, zwłaszcza na stanowisku pracy oznaczonym jako (...), powódka miała bezpośredni kontakt z tytoniem, który podczas ręcznej pracy się kruszył, tworząc unoszący się w powietrzu pył. Pył tytoniowy był też obecny w powietrzu na hali w budynku C i był odczuwany, zwłaszcza podczas odkurzania maszyny pakującej.

Dowód:

-zeznania powódki (k.215-217)

-zeznania św. M. A. (k.131)

Strona pozwana wykonuje badania na zawartość pyłu tytoniowego .

Dowód:

-zeznania św. L. O., św.J. M. (k. 129-130)

- karta pomiaru pyłów w (...)(...)w budynku C z października 2006, września 2007, kwietnia 2008 r. (k. 60 i 61)

Wyniki badań pomiaru stężenia pyłu tytoniowego w miejscu pakowania tytoniu do woreczków i przy obsłudze maszyny P. (...) z października 2006, września 2007r.i kwietnia 2008 r. wskazują, że były one niższe od najwyższego dopuszczalnego stężenia.

Dowód :zeznania św. J. M. k.129,

-św. L. O. k 129

-karta pomiaru pyłów w (...)(...)w budynku C z października 2006, września 2007, kwietnia 2008 r. (k. 60 i 61)

- zeznania św. M. C. (k 201)

Pracownicy nie pracowali w maskach ani nie stosowali innych środków ochrony indywidualnej.

Takie zabezpieczenia nie są stosowane, gdyż badania stężenia pyłu tytoniowego były na poziomie 50% najwyższych dopuszczalnych stężeń

Dowód: zezn. św. M. C. (k.202)

- św. L. O. (k.130)

- św. J. M. (k. 130)

W okresie pracy u pozwanej (...) S.A. powódka zaczęła uskarżać się na dolegliwości ze strony układu oddechowego – duszności, katar, łzawienie oczu. Zgłosiła się do lekarza pierwszego kontaktu. W związku z nasilaniem się objawów w kwietniu 2006 r. podjęła leczenie alergologiczne. Zgłaszała objawy kataru , duszności , kaszel , łzawienie. Podczas wykonywania pracy u pozwanej (...) S.A. dostała ataku duszności, który wymagał interwencji pogotowia ratunkowego. Lekarz alergolog rozpoznał u powódki astmę oskrzelową i katar. Badania wykazały brak naturalnego czynnika alergizującego, wobec czego wykonano diagnostykę pod kątem narażenia zawodowego. Od 2006 r. powódka jest pod stałą opieką poradni alergologicznej, która prowadzi jej leczenie, głównie poprzez stosowanie inhalatorów i leków doustnych. Schorzenia typu astmatycznego nie są na dzień dzisiejszy uleczalne , są schorzeniami przewlekłymi z różnymi okresami zaostrzeń i remisji. Wymagają długotrwałego leczenia. Najbardziej uciążliwe są duszności napadowe , łatwe męczenie się, kaszel , łzawienie , katar, obrzęk , pokrzywka , rumień. Nie można wykonywać niektórych zawodów , pracować z substancjami chemicznymi drażniącymi alergizującymi . Także dyspozycyjność intelektualna jest ograniczona z uwagi na leki.

Dowód: zeznania powódki (k.215)

- wynik konsultacji specjalistyczno-alergologicznej z dnia 11 października 2007 r.

(k. 22)

- dokumentacja leczenia powódki w (...) Centrum (...) (k. 117-125), -

- dokumentacja lekarska dołączona do akt,

- zeznania świadka – dr n. med. T. K. – specjalisty alergologa (k. 164-167)

Państwowy Terenowy Inspektor Sanitarny w K. decyzjami z dnia 28.04.2008 r. stwierdził u powódki dwie choroby zawodowe – astmę oskrzelową i alergiczny nieżyt nosa. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K. orzeczeniem

z dnia 29 maja 2007 r. zaliczył powódkę do lekkiego stopnia niepełnosprawności do 31 maja 2012 r.

Dowód:

-decyzja nr (...) z dnia 28 kwietnia 2008 r. o stwierdzeniu choroby zawodowej (k. 20)

-decyzja nr (...) z dnia 28 kwietnia 2008 r. o stwierdzeniu choroby zawodowej (k. 18)

-orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 29 maja 2007 r. (k. 16)

Decyzją z dnia 9 stycznia 2009 r i 22 stycznia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił B. H. przyznania prawa do renty. Decyzją z dnia 9 stycznia 2009 r. ZUS przyznał jej jednorazowe odszkodowanie z tytułu długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5%, w kwocie 2690 zł, będącego następstwem choroby zawodowej – alergicznego nieżytu nosa oraz odszkodowanie z tytułu długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 10 %, w kwocie 5380 zł, będącego następstwem choroby zawodowej – astmy oskrzelowej.

Dowód:

- decyzja z dnia 9 stycznia 2009 r. o odmowie przyznania prawa do renty (k.244)
- decyzja z dnia 9 stycznia 2009 r. o przyznaniu jednorazowego odszkodowania (k. 159)
- decyzja z dnia 9 stycznia 2009 r. o przyznaniu jednorazowego odszkodowania (k. 160)
- wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 lipca 2009 r. oddalający odwołanie B. H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 9 stycznia 2009 r., Sygn. akt: VII U 437/09 (k. 246)
- decyzja z dnia 22 stycznia 2010 r. o odmowie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (k. 237).

Według opinii biegłych sądowych w sprawie VII U 367/10 Sądu Okręgowego w K. Wydziału VII Ubezpieczeń Społecznych powódka jest zdolna do pracy.

Dowód:

opinia biegłego sądowego – specjalisty chorób płuc – lek. M. P. z dnia 10 maja 2010 r. (k. 238-239)

opinia biegłego sądowego – specjalisty laryngologa – lek. (...). E. G.
z dnia 20 października 2010 r. (k. 241)

Powódka cierpi na astmę oskrzelową oraz alergiczny nieżyt nosa i pozostają one w związku z warunkami pracy u strony pozwanej (...) S.A w K.

tj z alergenem w postaci krajanki tytoniowej. Wykonana próba prowokacyjna, badanie poziomu IgE testy kontaktowe były wystarczające do przyjęcia, że krajanka tytoniowa została uznana za czynnik etiologiczny astmy oskrzelowej. Astma oskrzelowa ma charakter trwały, choroba może przebiegać z okresami zaostrzeń i remisji. Obecnie jest dobrze kontrolowana. Powódka jest zdolna do pracy fizycznej lekkiej i średnio ciężkiej, z przeciwwskazaniami do pracy w narażeniu na czynniki drażniące i alergizujące. Historia choroby powódki tj. dokumentacja lekarska z Poradni Alergologicznej oraz (...) (...) Ośrodka Medycyny Pracy była wystarczająca do postawienia diagnozy astmy oskrzelowej i alergicznego nieżytu nosa. Pył tytoniowy niezależnie od jego pochodzenia ma taki sam skład w zakresie zawartości substancji będących alergenami. Możliwe jest nabycie astmy oskrzelowej i alergicznego nieżytu nosa w przypadku kontaktu z pyłem tytoniowym występującym w środowisku pracy na poziomie połowy najwyższego dopuszczalnego stężenia, przez okres 365 dni, na przestrzeni 2 lat, bowiem czynnik alergizujący w aspekcie wywołania choroby nie wymaga przekroczenia normatywów jego dopuszczalnego stężenia jeśli współwystępują z nim takie czynniki, jak nadreaktywność oskrzeli, skaza atopowa, palenie papierosów lub wysoki stopień ekspozycji alergenu.. Stopień zaawansowania alergicznego nieżytu nosa jest niewielki. Przebieg astmy również jest łagodny. Alergiczny nieżyt nosa nie jest praktycznie uleczalny.

Dowód: opinia biegłego sądowego dr n. med. R. S. (1) z dnia 5 lipca 2011 r.
(k. 300-341)

- opinia biegłego sądowego – specjalisty otolaryngologa – dr hab. n. med. J. T..(k.395)
- opinia uzupełniająca dr n. med. R. S. (1) z dnia 10 marca 2012 r. (k. 432-446 i 621-631)

Powyższe stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranego materiału dowodowego, opierając się na przedłożonych do akt sprawy dokumentach, gdyż nie było podstaw by odmówić im wiarygodności. Podstawę ustaleń stanowiły ponadto zeznania w.w świadków oraz powódki, a także przedstawione opinie biegłych sądowych z zakresu chorób płuc dr S. i laryngologii J. T..

Opinie biegłych były wyczerpujące, rzetelne, poparte wiedzą medyczną, spójne i znajdujące oparcie w dokumentacji medycznej oraz odpowiadały na pytania Sądu oraz stron.

Biegły z zakresu chorób płuc wykonał dodatkowo dwie opinie uzupełniające, które odpowiadały szczegółowo na pytania strony pozwanej (...) S.A. Z tych względów Sąd nie znalazł podstaw aby odmówić im mocy dowodowej. Także z przyczyn podanych wyżej Sąd nie znalazł podstaw do przeprowadzenia dowodu z innych biegłych sądowych z zakresu chorób płuc i laryngologii, a dodatkowo brak było podstaw do przyjęcia, że powołani dotychczas biegli nie dysponowali odpowiednim poziomem wiadomości specjalnych.

Sąd oddalił wniosek strony pozwanej (...) S. A o przeprowadzenie dowodu z opinii Instytutu Medycyny Pracy w Ł. – Ośrodka (...) (k. 369) na okoliczność wskazania jakie badania, pomiary, testy należy wykonać w celu zdiagnozowania astmy oskrzelowej i alergicznego nieżytu nosa, jako chorób zawodowych oraz zachowania w stosunku do powódki wymogów diagnostycznych, dla prawidłowego zdiagnozowania astmy oskrzelowej i nieżytu nosa, jako chorób zawodowych, ponieważ wniosek został złożony po terminie, ale w szczególności dlatego, że choroby zawodowe zostały stwierdzone przez uprawniony organ w drodze prawomocnych decyzji, a dodatkowo biegły z zakresu chorób płuc R. S. wypowiadał się w zakresie diagnostyki powódki i wykonanej prowokacji tytoniowej, uznając ją za wystarczającą i prawidłową do stwierdzenia schorzeń i wydania opinii. Sąd oddalił także wniosek strony pozwanej (...) S.A. o dopuszczenie dowodu z prywatnej ekspertyzy dr hab. J. W.-S. prof. nadzw. Kierownika Oddziału i Przychodni (...) w Instytucie Medycyny Pracy w Ł. w celu oceny na podstawie akt sprawy, stanu zdrowia powódki i wskazania jakie badania, pomiary, testy należy wykonać w celu zdiagnozowania astmy oskrzelowej i alergicznego nieżytu nosa, jako chorób zawodowych oraz zachowania w stosunku do powódki wymogów diagnostycznych dla prawidłowego zdiagnozowania astmy oskrzelowej i nieżytu nosa, jako chorób zawodowych, a w szczególności fachowej oceny przeprowadzonej prowokacji pyłem tytoniowym. Po pierwsze w sprawie zostały przeprowadzone opinie dwóch biegłych sądowych z zakresu chorób płuc i laryngologii, które w sposób jasny, konkretny, pokrywający się w ostatecznych wnioskach, odpowiadały na pytania sądu istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a ponadto wobec stanowczych opinii, nie było potrzeby przeprowadzania nowych opinii tym bardziej, że została ona zamówiona przez jedną ze stron postępowania, bez umożliwienia prawa odniesienia się pozostałym stronom. (...) opinie stron mogą jedynie stanowić wyjaśnienie ich stanowiska nie zaś być dowodem w sprawie. Sąd nie przeprowadził ustnych uzupełniających opinii biegłych, gdyż strona pozwana P. M. cofnęła pierwotny złożony w tym kierunku wniosek.

Wszystkie wymienione dowody doprowadziły do ustalenia, iż powódka cierpi na schorzenia tj. astmę oskrzelową i alergiczny nieżyt nosa, które pozostają w związku z warunkami pracy występującymi w (...) S.A w K..

Sąd zważył, co następuje :

Roszczenie powódki jest częściowo zasadne, w stosunku do pozwanej, tj. pracodawcy użytkownika (...) S.A. Nie jest natomiast zasadne wobec (...)Sp. z o.o w W..

Powódka pozwała dwa podmioty tj.(...)Sp. z o.o w W. oraz pracodawcę użytkownika (...) S.A. w K. wskazując , że ich odpowiedzialność jest solidarna. Jednak w ocenie Sądu, brak jest podstaw do przypisania odpowiedzialności R. Polska Sp. z o.o w W. . Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 9.07.2003 r .o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. 2003 nr 166 poz. 1608 ze zm.) agencja zawiera umowę o pracę, a następnie kieruje pracownika do wykonywania pracy na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy użytkownika. W oparciu o z art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 9.07.2003 r. cyt. ustawy obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w miejscu wykonywania pracy, a więc w zakładzie pracodawcy użytkownika, spoczywa na pracodawcy użytkownika.

Na agencję pracy tymczasowej ustawa nakłada natomiast pewne obowiązki związane z zatrudnieniem pracownika tymczasowego. Należy do nich między innymi skierowanie pracownika na badanie lekarskie, w celu stwierdzenia jego zdolności do pracy na danym stanowisku.

Postępowanie dowodowe wykazało, że (...) Sp. z o.o. spełniła ów obowiązek, bowiem powódka przed podjęciem zatrudnienia została skierowana na badania lekarskie i uzyskała zaświadczenie o zdolności do pracy, na stanowisku pracownika pomocniczego przy produkcji do dnia 30 czerwca 2007 r.

Sąd nie stwierdził istnienia działań po stronie (...), które mogłyby wypełnić znamiona czynu niedozwolonego dlatego nie znalazł podstaw do przypisania jej odpowiedzialności (odpowiedzialności deliktowej), za zaistnienie u powódki chorób pozostających w związku z warunkami pracy u pracodawcy użytkownika ani też innej odpowiedzialności cywilnej (kontraktowej). Z tych względów oddalił powództwo wobec tej strony pozwanej, orzekając jak w pkt 2 wyroku.

Postępowanie dowodowe wykazało, że B. H. wykonywała pracę u pracodawcy użytkownika w narażeniu na działanie czynnika alergizującego tj. pyłu tytoniowego, gdyż wykonując swoje obowiązki miała bezpośredni kontakt z tym czynnikiem. Opinie biegłych potwierdziły w sposób nie budzący wątpliwości, że u powódki występuje astma oskrzelowa i alergiczny nieżyt nosa, które to choroby pozostają w związku przyczynowo-skutkowym z warunkami pracy, a więc że powstały na skutek oddziaływania czynnika szkodliwego w miejscu pracy. Nie zmienia tej oceny fakt, że dopuszczalne normy przyjęte przepisami nie zostały przekroczone. Skoro więc powódka dotknięta jest schorzeniami (szkoda) oraz schorzenia te zostały wywołane warunkami pracy u pracodawcy użytkownika (związek przyczynowo-skutkowy), to zachodziły podstawy do przyjęcia odpowiedzialności po stronie pozwanej (...) S.A. – jako pracodawcy użytkownika.

Zdaniem Sądu pozwana (...) S.A. ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka, przewidzianego w art. 435 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Zgodnie z art. 435 k.c. prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo wprowadzane w ruch siłami przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Szczególny reżim odpowiedzialności na zasadzie ryzyka ma za cel ochronę osób i ich mienia przed działalnością gospodarczą niosącą ze sobą ryzyko spowodowania szkody. Należy wskazać, iż określenie - przedsiębiorstwo wprowadzane w ruch siłami przyrody - nie może być rozumiane zbyt wąsko. Zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, należy w tej kwestii ustalić konieczny stopień zmechanizowania zakładu z uwzględnieniem stawianych przed nim celów gospodarczych.

Przedmiotem działalności strony pozwanej (...) S.A. w K. jest głównie produkcja tytoniu (odpis z KRS). Na współczesnym poziomie rozwoju techniki i technologii produkcji, nie jest możliwe produkowanie papierosów na masową skalę, bez zastosowania zmechanizowanych linii produkcyjnych. Taka sytuacja dotyczy pozwanej (...) S.A. Nadto należy podnieść, iż równie szeroko należy rozumieć ruch zakładu. Nie chodzi bowiem o ruch pojedynczej maszyny, czy linii produkcyjnej, ale o działalność całego przedsiębiorstwa. W związku z powyższym, pozwana (...) S.A. stanowi przedsiębiorstwo wprowadzane w ruch siłami przyrody w rozumieniu art. 435 k.c. Aby przedsiębiorstwu spełniającemu podmiotowe przesłanki powyższego przepisu, przypisać odpowiedzialność na zasadzie ryzyka, należy udowodnić zaistnienie szkody, zdarzenia, które ją wywołuje oraz związku przyczynowego pomiędzy nimi. Szkodą w przedmiotowej sprawie jest uszczerbek na zdrowiu, jakiego doznała powódka wskutek stwierdzonych u niej chorób w postaci astmy oskrzelowej i alergicznego nieżytu nosa. Potwierdzonych opiniami biegłych w niniejszej sprawie długotrwały uszczerbek ten został oszacowany na 5%- jako następstwo alergicznego nieżytu nosa i 10% - jako następstwo astmy oskrzelowej. Zdarzeniem wywołującym szkodę w sytuacji, w której wystąpiła choroba, jest praca w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Zdaniem Sądu fakt, iż nie były przekraczane dopuszczalne normy dla pyłu tytoniowego w środowisku pracy powódki, nie oznacza, że warunki pracy u pozwanej (...) S.A. nie mogły doprowadzić do wystąpienia chorób w postaci astmy oskrzelowej i alergicznego nieżytu nosa. Nie ma podstaw, aby możliwość ustalenia, że w środowisku pracy występują warunki szkodliwe dla zdrowia pracownika, uzależniona była od przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. (por. wyrok NSA z dnia 25 maja 2011 r. sygn. akt: II OSK 37/11) W ocenie biegłych, wrażliwość poszczególnych osób na czynniki alergizujące jest różna i wystarczy osiągnięcie połowy maksymalnego dopuszczalnego stężenia i przepracowanie ok. 360 dni na przestrzeni ok. 2 lat, by zachorować na astmę oskrzelową i alergiczny nieżyt nosa, wywołane

drażniącym działaniem pyłu tytoniowego. Działalność pracodawcy prowadząca do powstania szkody i podlegająca odpowiedzialności na zasadzie art. 435 k. c. powstaje bez względu na winę prowadzącego przedsiębiorstwo, a także bez względu na to, czy szkoda nastąpiła w warunkach bezprawnego zachowania odpowiedzialnego. Nie wyklucza jej okoliczność, że działalność przedsiębiorstwa była w pełni zgodna z prawnie określonymi wymaganiami. (por. wyrok Sąd Apelacyjny w Łodzi z dnia 15 kwietnia 2013 r. sygn. akt: III APa 8/13).

Związek przyczynowy pomiędzy szkodą w postaci uszczerbku na zdrowiu, a pracą w styczności z pyłem tytoniowym, został wykazany przez biegłych sądowych, którzy potwierdzili rozpoznanie dokonane w orzeczeniach Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Prawomocna decyzja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o stwierdzeniu choroby zawodowej, wydana na podstawie takiego orzeczenia, nie jest wiążąca dla Sądu w postępowaniu sądowym dotyczącym odpowiedzialności odszkodowawczej pracodawcy za skutki tej choroby (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2008 r. sygn. akt I PK 295/07)., nie oznacza to jednak, że decyzja ta pozbawiona jest mocy, a jedynie, że podlega ocenie Sądu w postępowaniu dowodowym, jak dowód z dokumentu urzędowego, z możliwością dopuszczenia przeciwdowodu. Pozwana (...) S.A. nie wykazała, iż zdiagnozowane u powódki schorzenia nie mają związku z pracą u niej. Ponadto, co już zostało wyżej zaznaczone, decyzje te nie zostały zakwestionowane przez biegłych sądowych, a wręcz przeciwnie, podtrzymali oni tezę o pracowniczym pochodzeniu chorób powódki. Wyłączenie odpowiedzialności pracodawcy na zasadzie art. 435 k.c. może nastąpić jedynie w przypadku, gdy szkoda powstała wskutek siły wyższej, z wyłącznej winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą pracodawca nie ponosi odpowiedzialności. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca, gdyż nie nastąpiły żadne okoliczności egzoneracyjne. W związku z powyższym, Sąd przyjął odpowiedzialność pozwanej (...) S.A. na podstawie art. 435 k.c.

W ocenie Sądu, nawet gdyby przyjąć odpowiedzialność pozwanej na zasadzie winy (art. 415 kc w zw. z art300 kp), a nie ryzyka, to i tak należałoby uznać, że niezapewnienie przez stronę pozwaną (...) S.A. bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, przez dopuszczenie do pracy w narażeniu na działanie czynników szkodliwych, drażniących, bez zastosowania odpowiednich środków ochrony indywidualnej ,które doprowadziło do powstania schorzeń zawodowych stanowiło zawinione działanie . Bez znaczenia jest zdaniem Sądu okoliczność, że wyniki badań wykazały nieprzekroczenie najwyższych dopuszczalnych stężeń, skoro nawet niewielkie stężenia tych czynników skutkowały zachorowaniem powódki.

Wina podmiotu może polegać nie tylko na zaniechaniu środków wymaganych przez prawo, ale także na zaniechaniu podjęcia tych działań zabezpieczających, których zastosowanie dyktują zasady doświadczenia życiowego, chociażby obowiązujące przepisy wyraźnie takich zabezpieczeń nie wymagały. Zatem to, że szczegółowe przepisy bhp ewentualnie nie wymagały wydania środków ochrony osobistej nie sprawia, że zakład pracy dopełnił wszystkich ciężących na nim obowiązków. (por. wyrok S.A w Ł. 2013-01-24 III APa 31/12 LEX nr 1293105). Stąd też w przedmiotowej sprawie pracodawca użytkownik winien był dostarczać pracownikom w tym powódce środki ochrony indywidualnej (maski), bez względu na to czy normy były przekraczane czy też nie.

Żądanie powódki obejmowało odszkodowanie z art. 444 § 1 k.c. oraz zadośćuczynienie z art. 445 § 1 k.c. Zgodnie z art. 444. § 1.kc w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.§ 2. Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Należy podkreślić, że domagając się odszkodowania powód zobowiązany jest do wykazania konkretnej szkody. W przypadku art. 444 § 1 kc mowa o kosztach leczenia, które należało wykazać i udowodnić. Powódka w swoich zeznaniach wprawdzie wymieniała nazwy leków, które zażywa, jednak w szacowaniu kosztów miesięcznego leczenia jej zeznania nie były spójne, a wręcz sprzeczne ze sobą. Ponadto powódka nie przedstawiła żadnych dowodów zakupu owych leków i ich cen. Bezzasadnym jest obliczanie możliwego przyszłego dochodu jako utraconych korzyści

w sytuacji, gdy powódka w niniejszej sprawie, co wykazało postępowanie dowodowe, jest osobą zdolną do pracy, zatem może podejmować zatrudnienie w warunkach, które nie będą narażać ją na działanie czynników szkodliwych i osiągać z tego tytułu dochody. W związku z powyższym roszczenie o odszkodowanie w wysokości 100 tys. zł podlegało oddaleniu, jako bezzasadne na podstawie art. 444 § 1 kc w zw. z art. 300 kp.

Inaczej rzecz się ma z zadośćuczynieniem, które ma być rekompensatą za doznaną krzywdę. Zgodnie z art. 445 § 1 kc sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Na pojęcie krzywdy składają się nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu. Podstawę żądania zadośćuczynienia stanowi przede wszystkim konsekwencja uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia w postaci krzywdy, czyli cierpienia fizycznego i psychicznego. Do cierpień fizycznych zalicza się przede wszystkim ból i podobne do niego dolegliwości. Cierpieniem psychicznym będą ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, konieczności zmiany sposobu życia czy nawet wyłączenia z normalnego życia (por. wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824). Należy wskazać, że suma „odpowiednia” w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. nie oznacza sumy dowolnej, określonej wyłącznie według uznania sądu, a jej prawidłowe ustalenie wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności, mogących mieć w danym przypadku znaczenie. Nadto zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego. Ustalając wysokość zadośćuczynienia, należy uwzględnić, że ma ono mieć charakter kompensacyjny, a więc przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Orzecznictwo wskazuje, że uwzględniając przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie można podważać kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/2003, OSNC 2005, nr 2, poz. 40). Nie może jednak zarazem kwota zadośćuczynienia stanowić źródła wzbogacenia, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy powoda (wyrok SA w Lublinie z dnia 12 października 2004 r., I ACa 530/04, LEX nr 179052). Zadośćuczynienie nie może także spełniać celów represyjnych, bowiem jest sposobem naprawienia krzywdy wyrządzonej jako cierpienia fizyczne oraz cierpienia psychiczne związane z uszkodzeniami ciała lub rozstrojem zdrowia (wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, niepubl.).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd kierował się wiekiem poszkodowanej, rodzajem i rozmiarem doznanych schorzeń, stopniem i rodzajem cierpień fizycznych i psychicznych, intensywnością i nieodwracalnością następstw, skutkami uszczerbku w zdrowiu na przyszłość, faktem otrzymania kwoty pieniężnej z tytułu ubezpieczenia społecznego. Nie sposób zmiarkować precyzyjnie wielkości czy też wartości krzywdy, jednak i w tym wypadku dochodzona przez powódkę kwota jest rażąco wygórowana i nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistych rozmiarach krzywdy. Należy bowiem przypomnieć, że uszczerbek na jej zdrowiu stwierdzono na poziomie 5 i 10%, stopień niepełnosprawności był zaledwie lekki i orzeczony tylko czasowo. Sąd nie kwestionuje twierdzeń powódki, że jej schorzenia mają dokuczliwe objawy, z którymi będzie się musiała borykać przez lata, jako że mowa o chorobach przewlekłych. Należy mieć jednak na uwadze zgodne stanowisko biegłych, iż schorzenia są kontrolowane, dobrze leczone i mają łagodny przebieg. Powódka może prowadzić normalny tryb życia i podjąć pracę zawodową, oczywiście z wyłączeniem pracy w narażeniu na uczulający ją pył tytoniowy oraz inne czynniki drażniące.

W konsekwencji Sąd uznał, że kwota 30.000 zł będzie stanowić zadośćuczynienie „odpowiednie” do stopnia krzywdy jakiej doznała wskutek powstania u niej chorób, mających związek z warunkami pracy. przedstawionych względów orzeczono jak w pkt 1 wyroku na podstawie art. 445 kc w zw. z art. 300 kp.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc w związku z art. 300, tj. od doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu.

O kosztach sądowych (pkt 3 wyroku) Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 kpc w zw.

z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd uznał, że strona pozwana (...) S.A. powinna pokryć w całości koszty opinii biegłych, bowiem złożyła wniosek o przeprowadzenie opinii biegłych, a nadto opinie

uzupełniające były wydawane w skutek wyraźnego wniosku tej strony . Na koszty sądowe złożyła się także opłata od kwoty zasądzanego roszczenia (5% z kwoty 30.000 zł.).

O kosztach procesu między powódką, a stroną pozwaną (...) S.A. Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., uznając, że roszczenia powódki co do zasady były słuszne, a jedynie zostały częściowo oddalone w zakresie wysokości , gdyż były zbyt wygórowane. Ponadto Sąd miał także na względzie trudną sytuację materialną i rodzinną powódki, która przemawiała za nieobciążeniem jej tymi kosztami.

SSO Bożena Lichota